

Lapsuuden muistoja Tenholasta

Kerron meistä 50-luvun molemmin puolin syntyneistä lapsista. Kun olimme pieniä katsoimme maailmaa lasten silmin. Näimme vain Tenholan kylän. Se oli meidän maailmamme. Emme edes tienneet muista kylistä ja muusta maailmasta. Lähes jokaisessa naapuritalossa oli samanikäisiä lapsia. Ja mehän löysimme toisemme. Osa meistä lapsista haasteli karjalaa ja osa puhui paikallista murretta. Mutta me lapset emme sitä välittäneet eikä se meille ollut tärkeää. Me kaikki lapset olimme syntyneet Tenholan kylään ja me olimme tenholalaisia.

Kerron aikajaksosta kun "televisio anteeneja" aseteltiin talojen katoille 50- ja 60-lukujen vaihteesta. Meidän ydinjoukko koostui n 7-12-v lapsista. Liian isot eivät halunneet tulla meidän leikkeihin tai he olivat kotona tekemässä töitä. Liian nuoria emme ottaneet riippakiviksi. Lähes joka päivä me leikimme, pelasimme, elimme mielikuvituksessa, viihdytimme toisiamme ja itseämme. Kuljimme myös joka päivä koulumatkat Merven kansakouluun yhdessä.

Ydinjoukkoon kuuluivat: Pulkin Eija ja Leena, Kymäläisen Ritva, Sirpa ja Raimo, Puusaaren Tuulikki, Kari ja Päivi, Penttilän Pipa ja Veikka, Viljamaan Tapani, Hirvan Erkki (kesällä). Pulkin Martti ja Hirvan Petri pääsivät joskus mukaan. Lisäksi joukkoon kuului kyläilevät serkut, pikkuserkut sekä kesävieraat.

MAJAT

Rakensimme oman kylän Myllymäkeen. Siihen kohtaan missä oli iso kivi, tammen alku ja alempana pähkinäpensas. Kaikki rakensi oman kodin, oman majan oksista ja risuista. Kävimme kylässä toisillamme. Ruokana oli mustikat, mansikat, puolukat ja ketunleivät. Oma raha oli käytössä. Pähkinät toimivat maksuvälineenä. Harjoitimme erilaisia ammatteja. Iso kivi oli näkötorni jonne kiipeäminen maksoi yhden pähkinän. Puusaaren Kari kehitti antiikin Rooman aikaisen katapultin. Notkea leppä sinkosi kiviä Penttilän pellolle komeassa kaaressa. Nuoret koivut oli laskuvarjoja kun kiipesi koivun latvaan. Se taipui se mukavasti ja siitä sai huumaavan alastulon.

Erityisesti on mieleeni jäänyt tapaus kun Viljamaan Tapani meni Pirneksen Erkiltä pyytämään hevosta lainaksi "isä tarvitsee". Erkki valjasti Hymyn ja laittoi kärryt perään. Tapani ajoi hevosen majoille ja kaikki kyytiin. Teimme huviajelun Ruskeankärkeen. Niin kivaa ei ainakaan minusta ollut vielä koskaan ollut. Eri mieltä oli ollut Tapanin isä Lauri kun oli saanut asian tietoonsa. Majoilla leikimme monta vuotta kesäisin.

NÄYTELMÄKERHO

Pulkin lasten kanssa ajattelimme lyödä rahoiksi. Leena kirjoitti näytelmän. Muutimme Pulkin sarraimen (lato) teatteriksi. Harjoittelimme n. kuukauden näytelmää. Näyttelijöinä toimivat Pulkin ja Kymäläisen lapset. Kutsuimme tolppamainonnalla kyläläiset paikalle. 50 penniä aikuiset ja 25 penniä lapset, väliajalla kanttini. Paikalle saapui n 30 kyläläistä ja kesävierasta. Näytelmä onnistui yli odotuksen. Meitä pieniä lapsia kehuttiin maasta taivaaseen. Itsetuntomme oli huipussaan. Minä pääsin näytelmässä naimisiin Leenan kanssa ja loppukohtauksessa sain suudella Leenaa poskelle. Varsinkin tämä hyvä muisto Leenasta säilyy kuolemaani saakka. Rahat jaoimme tasan ja kauppa-atorahaa riitti pitkäksi aikaa.

LINNANVUOREN TORNI

Linnanvuori oli ehdoton leikkipaikka. Siellä olimme kesät talvet. Talvella laskimme mäkeä kaikki viikonloput. Yhtenä talvena meitä varten Penttilän Viki toi paikalle hiihtohissin. Se oli elämää. Voi pojat kun oli mukavaa!

Sen me tiesimme, ettei kolmiomittaustorniin saanut kiivetä. Se oli laho. Mutta kun lapsia oltiin, niin kiellot olivat kuin käskyjä. Hirvan Erkki se kaiketi oli joka sanoi, että sitten mentiin... ja muut perästä. Rohkeammat ja isommat kiipesivät huipulle. Osa rappusista oli niin lahoja, että ne olivat pudonneet kokonaan pois. Minä lähdin kiipeämään joukon viimeisenä. Kun olin puiden latvojen korkeudella, en uskaltanut katsoa ylös enkä alas. Häpeissäni jouduin palamaan alas koska tärisin pelosta. Yllätys, yllätys maan kamaralla vapisi Erkki joka ei uskaltanutkaan kiivetä torniin. Toiset kertoivat komeista maisemista. Hämeenlinna näkyi selkeästi ja Tamperekin oli hämmöittänyt. Kalasääskellä oli tornin huipulla varapesä ja tämän takia tornin kaatamista säästeltiin. Yhtenä päivänä kuitenkin metsuri Mervestä kaatoi tornin. Minun tietojeni mukaan tornissa viimeiset vierailijat olivat meidän kylän rohkeat lapset. Kotona emme asiasta hiiskuneet tuon taivaallista.

PARAS LEIKKI

"Kaikkea hyvää kirjanvälissä " tätä leikkiä leikittiin vain silloin kun vanhempamme olivat iltalypsyllä eli klo 17-18. Yksi oli keittiössä ja laittoi jotain hyvää syömistä kirjanväliin. Keksejä, rusinoita, leipää, juusto, pullaa ja mitä vaan löysi. Muut olivat toisessa huoneessa vesikielellä. Ja syöksyivät syömään kaikkea hyvää. Leikin karmea loppu oli se kun Leena ei keksinyt enää mitään uutta keittiöstä. Leena laittoi Eijan koulukirjan väliin kauhallisen mustikkasoppaa. Me hiljenimme ja kalpenimme tästä hurjasta näystä ja kukin vuorollaan kielellä nuoli mustikkasoppaa kirjanvälistä. Tämän tapauksen jälkeen meiltä kiellettiin tämä paras lapsuuteni leikki.

ORAVA

Meitä lapsia kiinnostivat linnut, joita pidimme suuressa arvossa. Paitsi joskus lipsui varisten ja räkättien kanssa kun ne söivät marjapensaista marjat. Hirvan Erkki oli "lintumies", joka opetti meitä muita. Kun löysimme linnun pesän oli meillä vuorot kuka kiipeää. Tutkimme minkä linnunpesä, monta munaa, monta poikasta. Laikkaan haassa oli Sirpan vuoro kiivetä. Pesästä rupesi lentämään oravanpoikasia. Erkki juoksi yhden kiinni. Meidän mielestä se oli selkeästi eksyksissä ja poikasesta piti huolehtia. Sirpan nukun tuttipulloa käytimme ruokintaan. Orava kesyyntyi ja oli aina meidän mukana kaikissa leikeissä. Orava oli kainalossa, olkapäällä, taskussa. Orava oli yksi meistä. Penttilän Pipa olisi halunnut oravan yöksi. Erkki ei kuitenkaan luopunut kaveristaan ja sinä yönä orava koki kohtalonsa. Oli jäänyt yöllä Erkin alle ja tukehtunut. Hautasimme oravan oman pesäpuunsa juurelle. Teimme kivistä kauniin haudan jossa kävimme hiljentymässä joka vuosi ainakin seuraavat 10 vuotta. Linnuista muistan, että tiesimme mm. palokärjen-, tuulihaukan-, kalasääsken-, kuhankeittäjän-, lehtopöllön- ja peukaloisenpesän. Suokukon löysimme hiekkarannasta, mutta kukko oli liian ovela meille. Pesää emme löytäneet.

JUMALAKIN AUTTOI MEITÄ

Penttilän Veikka oli n 5-v ja minä n 7-v. Olimme leikkimässä meidän vilja-aitassa. Oli mukava kiivetä viljalaarien reunalle ja hyppiä kauran joukkoon. Kiellettyähän se oli mutta

siksi se olikin niin mukavaa. Kun lähdimme pois emme löytäneet Veikan rukkasia. Etsimme joka paikan kyöneleet silmissä ja monta kertaa. Veikka sanoi, että nyt pyydetään Jumalalta apua. Polvistuimme lattialle ja rukoilimme kädet ristissä...Jumala missä on rukkaset. Kun nousimme, löytyivät rukkaset heti ne olivat siinä säkinpäällä. Veikka sanoi tyytyväisenä katso nyt Raimo Jumalalta saa aina apua. Tämän tapauksen jälkeen olin varma, että Jumala on olemassa. Iltarukous oli itsestään selvyys ja muutinkin iltarukoukseni Jumalan kanssa juttelemiseksi. Apua pyysin pienimissäkin asioissa. Yhtenä päivän Veikan kanssa olimme sitä mieltä, että puiset leikkiautot tarvitsevat uuden maalin. Löysimme keltaista ja punaista tärpättimaalia. Maalaus tehtiin Raijan ja Vilhon makuuhuoneessa upean maton päällä. Olimme erityisen tyytyväisiä uuteen väriin. Huomaamattamme maalasimme myös maton, sänkypeitteen ja itsemme. Onneksi selvisimme vain pienillä nuhteilla koska autoista tuli niin komeita.

Me lapset kasvoimme ja sen myötä leikit loppuivat. Lähes kaikki meistä muutti pois Kankaanmäen toiselle puolelle. Se on sitä kasvamista ja elämää. Mutta kaikilla meillä on muistot lapsuudesta ja muistot Tenholasta. Ne pysyvät meidän sydämissä. Me tiesimme jokaisen kiven, mäen, parhaat uimapaikat, kalapaikat, metsät, mäyränpesät, linnunpesät, marjapaikat, keltavuokot, savihelmet, kuopat, kolot, saaret, suot. Me tunsimme jokaisen ihmisen, jokaisen talon, jokaisen kesäasukkaan. Kun Tenholassa vierailee, mietin onko mikään muuttunut 50 vuodessa. Minä käyn joka kesä uistelemassa Kaimoon kupeessa. Kalat jäävät koukkuun samassa kohdassa kun lapsuudessani. Nekin muistavat vielä minut.

Raimo Kymäläinen

Tarinan kirjoittaja (oikealla) ja Erkki Hirva
Kymäläisten heinäpellolla v. 2001.